

วิเคราะห์การสร้างความเป็นจริงทางการเมือง ผ่านทางสื่อวิดีโอ
ในช่วงวิกฤตการณ์ เดือนพฤษภาคม 2535

นางสาว มุกดาวรรณ ศักดิ์บุญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-583-540-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018780

117869277

AN ANALYSIS OF POLITICAL REALITY ON VIDEO CASSETTES
IN 1992 MAY CRISIS

Miss Mukdawan Sakboon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Mass Communication
Graduate School
Chulalongkorn University
1993
ISBN 974-583-540-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ วิเคราะห์การสร้างความ เป็นจริงทางการเมือง ผ่านทางสื่อวิดีโอ
ในช่วงวิกฤตการณ์ เดือนพฤษภาคม 2535
โดย นางสาว มุกดาวรรณ ศักดิ์บุญ
ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชวิญ เรือน กิติวัฒน์

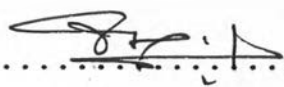
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ดร. นันทวัน สุชาโต)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชวิญ เรือน กิติวัฒน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ จมพล รอดคำดี)

มุกดาวรรณ ศักดิ์บุญญ์ : วิเคราะห์การสร้างความเป็นจริงทางการเมือง ผ่านทางสื่อวิดีโอ
ในช่วงวิกฤตการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 (AN ANALYSIS OF POLITICAL
REALITY ON VIDEO CASSETTES IN 1992 MAY CRISIS) อ.ที่ปรึกษา
ผศ.ขวัญเรือน กิติวัฒน์, 281 หน้า. ISBN 974-583-540-4

จุดประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงภาพความเป็นจริง ในช่วงวิกฤตการณ์เดือนพฤษภาคม
2535 ที่นำเสนอผ่านทางสื่อวิดีโอเทป ตลอดจนวิธีการสร้างภาพความเป็นจริงนั้น โดยมีข้อสันนิษฐานเบื้องต้น
กันว่า วิดีโอเทปที่ผลิตโดยองค์กรผู้ผลิตที่ต่างกัน จะมีการนำเสนอเหตุการณ์และมีวิธีการสร้างความเป็นจริง
ที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นกับนโยบายและวัตถุประสงค์ของแต่ละองค์กร

ผลการวิจัยพบข้อเท็จจริงว่า เนื้อหาภาพความเป็นจริงในช่วงก่อนวิกฤตการณ์ ช่วงวิกฤตการณ์
และช่วงหลังวิกฤตการณ์ ที่นำเสนอในวิดีโอเทปแต่ละองค์กรนั้น มีลักษณะที่ไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจน
เนื่องจากขีดจำกัดของแหล่งภาพที่นำเสนอเหตุการณ์

ผลการวิจัยพบว่า วิธีการในการนำเสนอภาพความเป็นจริงของวิดีโอเทปแต่ละฝ่าย มีความ
แตกต่างกันไป ตามวัตถุประสงค์ขององค์กรผู้ผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิดีโอเทป ที่ผู้ผลิตเป็นหน่วยงาน
ที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองขัดแย้งกัน โดยมีการนำวิธีการทางสัญลักษณ์ ทั้งในแง่ของการคัดเลือกภาพ การใช้
ถ้อยคำ การใช้เสียงเพลง และเสียงดนตรีประกอบ มาใช้ในการสร้างความเป็นจริง

ภาควิชา.....
สาขาวิชา.....
ปีการศึกษา.....

ลายมือชื่อนักศึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกหาร่วม.....

#C350198 : MAJOR MASS COMMUNICATION
KEY WORD: POLITICAL REALITY / VIDEO CASSETTES

MUKDAWAN SAKBOON ; AN ANALYSIS OF POLITICAL REALITY ON
VIDEO CASSETTES IN 1992 MAY CRISIS. THESIS ADVISOR
ASSIST. PROF. KWANRUEN KITIWAT, 281 pp.
ISBN 974-583-540-4

The objective of this research is to study the events which were presented as reality of the May crisis on video tapes produced by different organization, as well as to analyse a technique of presentation of each cassette. The study is based on an assumption that video tapes should present the event in different way, depending on the policy and objective of each particular group.

The result of the research, however, shows no distinctive difference about the fact recorded in the video tapes due to a limitation of the pictures taking in time of the crisis.

The study shows that there is an essential difference in a way the events being presented in video tapes of different organizations, especially between those whose political stand differ. The semiology method was obviously used to convey the meaning of the events being presented, by selecting of the pictures, dubbing and using of music.

ภาควิชา..... ลายมือชื่อผู้พิมพ์.....
สาขาวิชา..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิกฤตการณ์ในเดือนพฤษภาคม 2535 ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญในสังคมไทย ที่สะท้อนให้เห็นจากการที่รัฐบาล (ใหม่) ได้เน้นถึงการที่จะนำนโยบายการให้สิทธิและเสรีภาพในการเสนอข่าวสารของสื่อมวลชน มาปฏิบัติอย่างจริงจังมากขึ้น ตลอดจนการลดบทบาทลงไปของสถาบันทหาร นอกจากนี้ยังเป็นแรงบันดาลใจให้กับผู้วิจัย ที่จะศึกษาถึงเหตุการณ์ทางการเมืองครั้งนี้

ผู้ที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง ในการแปรเปลี่ยนแรงบันดาลใจของผู้เขียน ให้เป็นงานวิจัยเชิงวิชาการ ก็คือ ผศ.ขวัญเรือน กิติวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้แนวคิด ชี้แนะ และช่วยเหลือสนับสนุนข้อมูลในทางวิชาการกับผู้วิจัยมาโดยตลอด

วิทยานิพนธ์เรื่อง วิเคราะห์การสร้างความเป็นจริงทางการเมือง ผ่านทางสื่อวิดีโอ ในช่วงวิกฤตการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 อันเป็นรูปธรรมของแรงบันดาลใจดังกล่าว คงจะไม่สำเร็จลุล่วงไปได้ ถ้าหากผู้วิจัยไม่ได้รับการสนับสนุน และความกรุณาจากท่านอาจารย์ที่ปรึกษา และทุกท่าน ที่ได้มีส่วนในการทำให้งานวิจัยครั้งนี้ เป็นรูปเล่มขึ้นมาได้ ไม่ว่าจะเป็น เจ้าหน้าที่ห้องสมุด หรือเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย คณะนิเทศศาสตร์ ที่ได้เอื้อเฟื้อต่อผู้วิจัยในเรื่องแหล่งข้อมูลทางวิชาการ และขั้นตอนต่างๆที่จะต้องปฏิบัติ ในการศึกษาชั้นมหาบัณฑิต

ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูง สำหรับเพื่อนๆและน้องนิกข่าว ทั้งที่ทำงานอยู่ที่องค์กรเดียวกันกับผู้วิจัย และต่างสำนักพิมพ์ ที่ได้ช่วยติดต่อประสานงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ตลอดจนทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับผู้วิจัย รวมทั้งเพื่อนๆคณะนิเทศศาสตร์ทุกคน ที่ได้ให้กำลังใจอันดียิ่งกับผู้วิจัยเสมอมา

ที่สำคัญที่สุด ก็คือ บิดา มารดา และพี่น้องทุกคน ที่ได้ให้การสนับสนุนทั้งกำลังใจงบประมาณ และกำลังใจ จนผู้วิจัยสามารถมาถึงจุดนี้ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้องสาว ผู้ซึ่งมีส่วนช่วยทำงานวิจัยในทุกขั้นตอน

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ ซึ่งเป็นสถาบันที่ทำให้ผู้วิจัย ได้เรียนรู้ในเรื่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในงานวิชาชีพต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญภาพ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหานำวิจัย	10
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	10
ข้อสันนิษฐานเบื้องต้น	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
บทที่ 2 แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
1. แนวคิดเรื่องการสร้างความเป็นจริงในสังคม	13
2. แนวคิดเรื่องสัญวิทยา	20
3. แนวคิดเรื่องการใช้สื่อมวลชนในภาวะวิกฤติ	23
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	32
1. การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
2. การวิเคราะห์ข้อมูล	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 วิเคราะห์การนำเสนอภาพความเป็นจริง ในช่วงวิกฤตการณ์ เดือนพฤษภาคม 2535 ทางสื่อวิดีโอ	36
บทที่ 5 วิเคราะห์วิธีการสร้างภาพความเป็นจริง ในช่วงวิกฤตการณ์ เดือนพฤษภาคม 2535 ทางสื่อวิดีโอ	47
บทที่ 6 สรุปรายการวิจัย และข้อเสนอแนะ	106
เอกสารอ้างอิง	119
ภาคผนวก	122
ก. ภาพเหตุการณ์วิกฤตการณ์เดือนพฤษภาคม 2535	
ข. แถลงการณ์ขององค์กรที่เรียกร้องให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ และผู้ทอดอาหารประท้วง	
ค. รายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีวิกฤตการณ์เดือน พฤษภาคม 2535 ของคณะกรรมการวิสามัญของรัฐสภา และหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง ของพล.อ.อ. เกษตร โรจนนิล และพล.อ. อิศระพงศ์ หนูนภักดิ์	
ง. ประกาศ และแถลงการณ์ของรัฐบาลต่างๆ ของรัฐบาล ในช่วงวิกฤตการณ์ เดือนพฤษภาคม 2535	
จ. พระราชดำรัส และคำชี้แจงของผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์	
ประวัติผู้วิจัย	